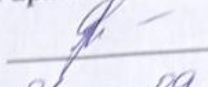

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
Кафедра української та іноземних мов

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

 Я.В. Євчук
« 01 » 09 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УКРАЇНСЬКА МОВА»

Освітній рівень: першого рівня вищої освіти(бакалавр)

Галузь знань: 18 «Виробництво та технології»

Спеціальність: 181 «Харчові технології»

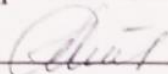
Освітня програма: «Харчові технології»

Факультет: Інженерно-технологічний

Умань – 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Українська мова» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 181 «Харчові технології» освітньої професійної програми «Харчові технології». – Умань: Уманський НУС, 2022. – 14 с.

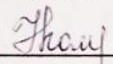
Розробник: викладач кафедри української та іноземних мов

 Л.В. Суліма

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української та іноземних мов

Протокол № 1 від 15 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри української та іноземних мов

к. пед. н., доцент Н.О. Комісаренко

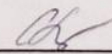
«15» серпня 2022 р.

Схвалено науково-методичною комісією інженерно-технологічного факультету

Протокол від «01» 09 2022 р. № 1

Голова науково-методичної комісії інженерно-технологічного факультету

доктор техн. наук

 І.Л. Заморська

«01» 09 2022 р.

© Уманський НУС, 2022

© Суліма Л.В., 2022

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	<i>Галузь знань:</i> 18 «Виробництво та технології»	<i>Обов'язкова</i>	
Модулів – 2	<i>Спеціальність:</i> 181 «Харчові технології»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		1- й	1-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		1- й	1-й, 2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4	<i>Освітній рівень:</i> перший (бакалаврський) <i>Освітня програма:</i> «Харчові технології»	Лекції	
		20 год.	4 год.
		Практичні	
		34 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		66	108
		Вид контролю	
Екзамен	Екзамен		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни є підвищення рівня загальномовної підготовки, мовної грамотності, комунікативної компетентності студентів, практичне оволодіння основами офіційно-ділового, наукового, розмовного стилів української мови, що забезпечить професійне спілкування на належному рівні; активізація та поглиблення знань граматики, лексики, фразеології та синтаксису сучасної ділової мови; розвиток та вдосконалення вмінь і навичок роботи з текстами наукового та офіційно-ділового стилю в межах сфери професійного спрямування.

Зміст дисципліни: основні закони стилістики, орфографії, морфології, пунктуації; застосування цих знань на практиці.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти.

Дисципліна «Українська мова» є однією із початкових у схемі підготовки майбутніх фахівців. Вона є фундаментальною та базується на теоретичних і практичних знаннях студентів, отриманих в загальноосвітніх навчальних закладах під час вивчення української мови.

Завданням курсу є набуття таких компетентностей:

інтегральної:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми технічного і технологічного характеру, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у виробничих умовах підприємств харчової промисловості та у процесі навчання, що передбачає застосування теоретичних основ та методів харчових технологій;

загальних:

- дотримання етичних принципів як з точки зору професійної чесності, так і з точки зору розуміння можливого впливу досягнень з філології на соціальну сферу;
- здатність творчо й критично осмислювати філологічну інформацію для вирішення науково-дослідних і практичних завдань у сфері професійної діяльності;
- здатність до мотивованої самооцінки та налаштованість на постійне самовдосконалення комунікативних компетенцій;

спеціальних (фахових):

- здатність показувати базові знання із суміжних дисциплін – фізики, екології, математики, інформаційних технологій, права, економіки тощо, уміння використовувати їх теорії, принципи та технічні підходи (ФК 2);
- здатність укладати ділову документацію;

- формування навичок самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні;
- набуття навичок оперування фаховою термінологією, редагування наукових текстів.

Програмні результати навчання:

- виявляти творчу ініціативу та підвищувати свій професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти;
- уміти застосовувати інформаційні та комунікаційні технології для інформаційного забезпечення професійної діяльності;
- проводити пошук та обробку науково-технічної інформації з різних джерел та застосовувати її для вирішення конкретних технічних і технологічних завдань;
- уміти укладати ділову документацію державною мовою.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль I. Українська мова – мова професійного спілкування.

Змістовий модуль 1. Українська літературна мова як основа професійного мовлення. Орфографія.

Тема 1. Основні ознаки української літературної мови. Функції мови. Орфографічні норми сучасної української мови

Тема 2. Стильова диференціація української мови.

Змістовий модуль 2. Лексичні норми мови професійного спілкування. Фразеологія.

Тема 3. Лексикологія, лексикографія та фразеологія у професійному спілкуванні.

Тема 4. Лексика наукового та офіційно-ділового стилів.

Модульний тест.

Модуль II. Документ як основний вид писемного ділового мовлення

Змістовий модуль 3. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації. Морфологія.

Тема 5. Документ – основний вид ділового мовлення. Види документів, класифікація. Особливості використання іменника.

Тема 6. Загальні вимоги до оформлення ділових документів. Особливості використання числівника та прикметника у професійному спілкуванні.

Тема 7. Документи щодо особового складу. Особливості використання дієслова та службових частин мови.

Змістовий модуль 4. Синтаксичні норми мови професійного спілкування

Тема 8. Синтаксис ділових паперів. Інформаційно-довідкові документи.

Тема 9. Пунктуаційна норма. Пунктограми у простому реченні.

Тема 10. Синтаксична норма складного речення.

Модульний тест.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	денна форма					заочна форма			
	Усього	у тому числі				Усього			
		л	п	інд.	с.р.				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модуль 1. Українська мова – мова професійного спілкування									
Змістовий модуль 1. Українська літературна мова як основа професійного спілкування. Орфографія.									
Тема 1. Основні ознаки української літературної мови. Функції мови. Орфографічні норми сучасної української мови	12	2	2		8	12	2	-	10
Тема 2. Сильова диференціація сучасної української мови.	14	2	4		8	12	-	2	10
Разом за змістовим модулем 1	26	4	6		16	24	2	2	20
Змістовий модуль 2. Лексичні норми мови професійного спілкування. Фразеологія.									
Тема 3. Лексикологія, лексикографія та фразеологія у професійному спілкуванні	14	2	4		8	10	-	-	10
Тема 4. Лексика офіційно-ділового та наукового стилів. Модульний тест.	14	2	4		8	12	-	2	10
Разом за змістовим модулем 2	28	4	8		16	22	-	2	20
Усього годин за I модуль	54	8	14		32	46	2	4	38
Модуль 2. Документ - основний вид писемного ділового спілкування									
Змістовий модуль 3. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації. Морфологія.									
Тема 5. Документ – основний вид ділового мовлення. Види документів, класифікація. Особливості використання іменника.	12	2	4		6	10	-	-	10
Тема 6. Загальні вимоги до оформлення ділових документів. Особливості використання числівника та прикметника у професійному спілкуванні.	12	2	4		6	12	-	-	12
Тема 7. Документи щодо особового складу. Особливості використання службових частин мови.	14	2	4		8	16	2	2	12
Разом за змістовим модулем 3	38	6	12		20	38	2	2	34
Змістовий модуль 4. Синтаксичні норми професійного спілкування.									
Тема 8. Синтаксис ділових паперів. Інформаційно-довідкові документи	8	2	2		4	10	-	-	10
Тема 9. Пунктуаційна норма. Синтаксис і пунктуація простого речення.	10	2	2		4	12	-	-	12
Тема 10. Синтаксична норма складного речення. Модульний тест.	12	2	4		6	16	-	2	14
Разом за змістовим модулем 4	30	6	8		14	36	-	2	34
Усього годин за II модуль	68	10	20		34	74	2	4	68
Усього годин	120	20	34		66	120	4	8	108

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Українська літературна мова як основа професійного спілкування. Орфографія.		
1.	Роль і значення мови в суспільному житті. Функції мови. Велика літера у власних назвах, наголос.	2
2.	Стилі сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні. Правопис апострофа, м'якого знака.	2
3.	Складні випадки відмінювання прізвищ, імен та імен по батькові.	2
Змістовий модуль 2. Лексичні норми мови професійного спілкування. Фразеологія.		
4.	Стилістична диференціація української лексики. Синоніми, пароніми.	2
5.	Фразеологія у діловому мовленні. Лексикографія.	2
6.	Лексика офіційно-ділового та наукового стилів.	2
7.	Правопис слів іншомовного походження. Модульний тест.	2
Змістовий модуль 3. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації. Морфологія.		
8.	Основні правила оформлення документації. Документи щодо особового складу.	2
9.	Особливості використання іменника у професійному спілкуванні.	2
10.	Особливості використання прикметника у професійному спілкуванні.	2
11.	Особливості використання числівника у професійному спілкуванні.	2
12.	Особливості використання займенника у професійному спілкуванні.	2
13.	Особливості використання службових частин мови у професійному спілкуванні (сполучник, прислівник, частка).	2
Змістовий модуль 4. Синтаксичні норми професійного спілкування.		
14.	Синтаксис усного і писемного мовлення: синтаксичні особливості ділових паперів.	2
15.	Скорочування слів і словосполучень у ділових паперах.	2
16.	Синтаксис і пунктуація простого речення: однорідні члени речення, звертання, вставні конструкції, відокремлені члени речення.	2
17.	Синтаксис і пунктуація складного речення. Пряма і непряма мова. Модульний тест.	2
	Усього	34

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Написати твір-роздум на тему: «Мова – душа народу» Велика літера у власних назвах, наголос. Виконати вправи.	8
2.	Основні стилі української мови. Підготувати доповіді/ презентацію.	4
3	Складні випадки відмінювання прізвищ, імен та імен по батькові. Виконати вправи.	4
4	Культура усного професійного мовлення. Підготувати план бесіди/виступу на довільну тему. Правопис слів іншомовного походження. Виконати вправи.	4
5	Стилістична диференціація української лексики. Синоніми, пароніми. Підготувати реферат.	4
6	Фразеологія у діловому мовленні. Лексикографія. Підготувати презентацію. Виконати вправи.	4
7	Лексика офіційно-ділового та наукового стилів. Підготувати презентацію.	4
8	Скласти документи: автобіографія, заява, характеристика, резюме	4
9	Відмінювання іменників II відміни, правопис складних іменників. Виконати вправи.	2
10	Відмінювання числівника, зв'язок числівника з іменником. Виконати вправи.	2
11	Особливості використання прикметників у ділових паперах. Підготувати презентацію/доповідь.	4
12	Складні випадки керування у службових документах. Прислівник по. Виконати вправи.	2
13	Правопис часток, сполучників, прийменників. Виконати вправи.	4
14	Синтаксичні особливості ділових паперів. Підготувати презентацію/доповідь.	4
15	Скорочування слів і словосполучень у ділових паперах. Виконати вправи.	4
16	Розділові знаки у складнопідрядних та складносурядних реченнях. Виконати вправи.	4
17	Відокремлені члени речення. Пряма і непряма мова. Виконати вправи. Вставні і вставлені конструкції. Виконати вправи.	4
	Усього	66

7. Методи навчання

Українська мова як дисципліна загальноосвітнього гуманітарного циклу посідає важливе місце у формуванні особистості фахівця. Особливого значення в умовах ринкової економіки і входження України в ЄС набуває практичне володіння випускниками вузів українською мовою як засобом спілкування. Професійна спрямованість курсу української мови сприяє поглибленню знань студентів з обраного фаху, опанування ними такого рівня знань, навичок і вмінь, який забезпечить необхідну комунікацію у сферах професійного спілкування в усній та письмовій формах.

Широко використовуються бінарні, інтегровані методи навчання: наочно-ілюстративний метод; наочно-проблемний; наочно-практичний.

Активно впроваджуються інтерактивні методи навчання у професійній підготовці студентів (робота в малих групах, дискусії, презентації, кейс-метод, ділові та рольові ігри тощо), які необхідні для формування навичок soft skills, спрямованих на розширення особистісних та професійних компетенцій таких як: креативність, інтелектуальний розвиток, критичне мислення, комунікабельність, уміння працювати в команді.

Дистанційні технології навчання є однією з форм індивідуалізації освітнього процесу, що ґрунтується на принципах відкритого навчання з широким використанням комп'ютерних навчальних програм різного призначення та створює інформаційне освітнє середовище для передачі веб-ресурсів навчальних дисциплін і взаємодії між учасниками. Дистанційне навчання в УНУС здійснюється відповідно до положення «Про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в Уманському національному університеті садівництва».

Для забезпечення освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в УНУС і використовується система управління навчанням Moodle. У разі запровадження карантинних або інших обмежень з метою забезпечення життя та здоров'я учасників освітнього процесу проводяться відеоконференції у форматі лекцій або семінарів. Зв'язок студентів з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Google Meet, Moodle.

8. Методи контролю

Оцінювання знань студентів проводиться під час контрольних заходів. Контрольні заходи включають поточний (модульний) та підсумковий контроль. Поточний (модульний) контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного (модульного) контролю здійснюється за такими формами: самооцінювання; завдання на вибір правильної відповіді із декількох можливих; оцінювання за участь у практичних заняттях, обговореннях; письмова робота; усні відповіді на заняттях; контрольні роботи; тести.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершених етапах у вигляді складання екзамену у формі тесту.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль	Поточний (модульний контроль)										Підсумковий контроль	Сума
	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3			Змістовий модуль 4				
Теми	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	30	100
Кількість балів	5	10	5	10	5	10	5	5	5	10		

10. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Мовчан Л.В., Каричковська С.П. «Українська мова»: навчально-методичний посібник для студентів негуманітарного профілю». Умань: ВПЦ «Візаві», 2020. 54 с.

2. Мовчан Л. В. Українська мова: методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи з курсу «Українська мова» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 101 «Екологія». Умань: ВПЦ «Візаві». 2021. 24 с.

3. Мовчан Л. В. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Українська мова» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання. Умань: ВПЦ «Візаві», 2021. 80 с.

12. Рекомендована література

Базова

1. Авраменко О.О., Яковенко Л.В., Шийка В.Я Ділове спілкування: Івано-Франківськ, «Лілея НВ», 2015. 160 с.

2. Гриценко Т.Б. Українська мова за професійним спрямуванням. К.: Центр учбової літ., 2019. 622 с.

3. Дедушно А.В., Сизоненко Н.М. Українська мова за професійним спрямуванням: практикум для здобувачів вищої освіти. К.: Ліра-К, 2019. 240 с.

4. Крашеннікова Т.В., Поповський А.М., Руколянська Н.В. Українська мова (за професійним спрямуванням). Дніпропетровськ: Вид. «Середняк Т.К.», 2015. 330 с.

5. Линчак І.М., Матвєєва Г.В. Українська мова (за професійним спрямуванням) (в туризмі): Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. 330 с.

6. Мозговий В. Українська мова у професійному спрямуванні. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 592 с.

7. Пентилюк М.І. Маруніч І. І., Гайдаєнко І. В. Ділове спілкування та культура мовлення. К.: Центр учбової літ., 2019. 220 с.

8. Плотницька І. М Ділова українська мова. К.: ЦУЛ, 2017. 256 с.

9. Погиба Л.Г., Грибіниченко Т.О., Голіченко Л.М., Кавера Н.В. Практикум з української мови за професійним спрямуванням. К.: Кондор, 2014. 296 с.

10. Караман С.О., Корпусь О.А., Тихоша В.І. Українська мова за професійним спрямуванням. К.: Літера ЛТД, 2013. 544 с.

11. Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням. 5-те видання, випр і доп. К.: Алерта, 2019. 640 с.

12. Шевчук С. В. Українське професійне мовлення. К.: Алерта, 2011. 248 с.

13. Український правопис (новий): офіційний текст. К. : Видавничий дім «Кондор», 2019. 284 с.

Допоміжна

1. Афанасьєва Л.І., Іліаді О.І. Українська мова за професійним спрямуванням: методичні рекомендації для студентів факультету педагогіки та психології. Ч. І. Кропивницький, 2016. 84 с.
2. Глушик С. В., Дияк О. В., Шевчук С. В. Сучасні ділові папери. К.: А.С.К., 2003. 400 с.
3. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення. Вінниця: Нова книга, 2003. 472 с.
4. Гуць М.В., Олійник І.Г., Ющук І.П. Українська мова у професійному спілкуванні. К.: Міжнародна агенція «BeeZone», 2004. 336 с.
5. Мовчан Л. В. Сучасний погляд на якість вищої освіти в Україні. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля: Серія «Педагогіка і психологія»*, 2017. №1(13). С. 32-38.
6. Мовчан Л.В., Комісаренко Н.О., Каричковська С.П., Чучмій І.І. Основні характеристики забезпечення якості освіти (польський досвід). *Інноваційна педагогіка*. Вип. 21. Т.2. Херсон: Вид. дім «Гельветика», 2020. С. 28-33.
7. Українська мова: енциклопедія. Редкол. В.М. Русанівський, О.О. Тараненко, М.П. Зяблюк та ін. 2-ге вид., випр. і доп. К.: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
8. Українсько-російський словник наукової термінології. За заг. ред. Л. О. Симоненко. К.: Знання, 2004. 540 с.
9. Шевчук С.В. Російсько-український словник ділового мовлення. К.: Вища шк., 2008. 487 с.
10. Lazariiev, O., Fernos, Yu., Movchan, L., Komisarenko N., Tymchuk, S., Neshchadym, L. (2019). Definition of a Process of Forming Professional Communicative Competence of the Future Agrarian Experts. *Vision 2025: Education Excellence and Management Innovations through Sustainable Economic Competitive Advantage. Proceedings of the 34-th IBIMA Conf. 13–14 Nov. 2019*. Editor: Khalid S. Soliman. Madrid, Spain. P. 11099–11107.
11. Lazariiev O. Movchan L. The competence approach in teaching the second foreign language at non-linguistic university. *Вісник Черкаського національного університету: «Педагогічні науки»*. Черкаси: ЧНУ, 2018. Вип. 7. С. 3-12.
12. Neshchadym, L., Lazariiev, O., Fernos, Yu., Komisarenko, N., Movchan, L., Tymchuk, S. (2019). Methods for Monitoring and Analysis of the Holidaymakers` Free Time in Tourism / Liudmyla Neshchadym and others. *Education Excellence and Innovation Management through Vision 2020*. Editor: Khalid S. Soliman. *Proceedings of the 33-th IBIMA Conf. 10–11 Apr. 2019*. Granada, Spain. P. 7077–7081.

13. Інформаційні ресурси

1. Експрес-уроки Олександра Авраменка. URL: <http://xn--80aafnzkijm.xn--j1amh/11/12>
2. Наукова бібліотека. Академічна доброчесність. URL: <https://msu.edu.ua/library/akademichna-dobrochesnist/>
3. Українське ділове мовлення: бізнес спілкування. URL: <http://www.dilovamova.com/>.
4. Українська енциклопедія. URL: <http://www.uapedia.com.ua/?p=664>
5. Мова документів. Українська мова. Каталог для студентів. URL: http://helpstudenty.at.ua/publ/katalog_dlja_studenta/ukrainskij_jazyk/mova_dokumentiv/19-1-0-453
6. Правопис української мови. URL: <http://www.madslinger.com/mova/pravopys-2007/>.
7. Лекції з української мови. URL: <http://bokov.net.ua/index.php?pages=1&act=3&id=12997>.

14. Зміни у робочій програмі на 2022-2023 навчальний рік

Відповідно до навчального плану внесено зміни в структуру дисципліни та доповнено список рекомендованої літератури.